

De gewone slobkousbij (*Macropis europea*)

Wederik

Wil je ooit een slobkousbij zien, dan moet je gaan zoeken op plekken waar al een flink aantal jaren achter elkaar grote wederik (*Lysimachia vulgaris*) rijkelijk bloeit en waarbij wat nectarplanten in de buurt staan als bijvoorbeeld wilgenroosje (*Chamerion angustifolium*) of wolfspoot (*Lycopus europaeus*). Want slobkousbijen zijn specialisten op grote wederik. Deze plant levert echter geen nectar, wel is ze leverancier van stuifmeel. Voor haar dagelijkse korte maaltijden van nectar is de gewone slobkousbij daarom aangewezen op planten, die ook aan de slootkant staan en wel deze godendrank produceren. Deze planten mogen niet te diep zittende nectar hebben, want slobkousbijen hebben maar korte tongen.

Omdat grote wederik geen nectar produceert is het een weinig geliefde plant voor insecten. Honingbijen vliegen er niet op. Dus als je er een vrij klein zwart en welhaast verlegen bijtje op bezig ziet, dan is het zeker een slobkousbij. Het blijkt dat deze bij in staat is om met haar vier voorste poten de olie te verzamelen, die aan de voet van de helmdraden wordt geproduceerd. Bij het bevliegen van de bloemen komt het lichaam van de bij in contact met stuifmeel. Dit wordt samen met de olie vermengd en aan de achterpoten, op de plek waar de slobkous zit, verzameld.

De slobkous

Een slobkous is een speciale soort (witte) kous zonder voetje eraan. Een vrouwelijke slobkousbij is over haar hele lichaam vrijwel zwart. Echter aan de schenen van de achterpoten zitten haren, zodat je met enige fantasie kunt zeggen, dat de bij slobkousen draagt, want de voetdelen (tarsen) zijn zwart. Aan dit deel en nog een ander stuk van de achterpoot wordt het met olie doordrenkte stuifmeel als een gordeltje rondom de poot vervoerd.

Vrouwelijke slobkousbijen hebben de merkwaardige gewoonte om bij bloembezoek de achterpoten hoog boven hun lichaam uit de bloem te laten steken. Misschien om de verzamelde voedselbrij niet te verliezen, maar mogelijk ook om mannen af te weren, want die vliegen alleen op wederik om vrouwen te zoeken; voor voedsel vind je ze er niet. De paring vindt vaak plaats op wederik. Vrouwelijke slobkousbijen zijn rustige vliegers, die je bij rustig benaderen

Als je er een vrij klein zwart en welhaast verlegen bijtje op de grote wederik bezig ziet, dan is het zeker een slobkousbij

goed kunt observeren, maar het is moeilijk voorspelbaar welk bloemetje ze als volgende gaan bezoeken. Je hoeft ze niet eerder dan half juni te verwachten. Zo ongeveer op de langste dag van het jaar komen ze tevoorschijn.

Grondbewoonster

De nesten worden ondergronds gemaakt. Dit gebeurt onder de vegetatie van een berm of talud. Daarom zijn er maar weinig vondsten van bekend. Uit enkele waarnemingen is gebleken, dat de gangen schuin de grond in worden gegraven en 10 cm lang kunnen zijn, maar niet meer dan ongeveer 5 cm onder het grondoppervlak eindigen in een nestkamertje. Zo'n kamertje is van binnen bekleed met een groene laag, die geen water doorlaat. Hierin ligt een wat langwerpige bijenbroodje van stuifmeel en olie. Het ei wordt er bovenop gelegd. De volgroeide larve spint zich in en verpopt pas in de voorzomer van het volgende jaar. De nestgang vertakt zich vaak tot enkele naast of op elkaar gelegen cellen.

Voorkomen

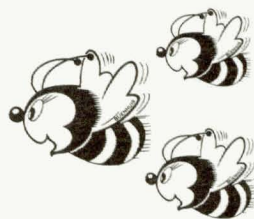
De gewone slobkousbij komt nog in redelijke aantallen voor in grote delen van ons land. Alleen uit de meest

westelijke en noordelijke 50 km van ons land zijn weinig meldingen bekend. Sporadisch wordt het dier in de duinen aangetroffen. Een juist maai-beheer, met de zekerheid dat grote wederik tot bloei kan komen, is de beste garantie voor het behoud van de soort. De bruine slobkousbij (*Macropis fulvipes*) is een uiterst zeldzame soort, die ook op penningkruid (*Lysimachia nummularia*) en puntwederik (*Lysimachia punctata*) vliegt. Van deze soort zijn de laatste jaren alleen meldingen van een bepaalde plek in Eindhoven-stad bekend. In meer oostelijke streken komt de soort frequenter voor. De beharing aan de poten is bij deze soort niet wit maar bleekbruin, maar een goed onderscheid tussen beide soorten is voor niet-ingewijden moeilijk te maken.

Parasieten

Van beide slobkousbijensoorten is tot op heden slechts één soort koekoeksbij bekend, namelijk de bonte viltbij *Epeoloides coecutiens*. Dit is een heel fraai dier dat overwegend zwart van kleur is, met donkerrood aan het begin van het achterlijf en wit viltig behaarde vlekken op de poten en het achterlijf. De mannetjes zijn overwegend stralend roodbruin met groene gevlekte ogen. Deze koekoeksbij zie je, als je geluk hebt, wel eens vliegen op dezelfde nectarplanten waarop ook de slobkousbij foerageren. Hoe deze dieren de nesten van hun waardbij opsporen en hoe ze precies te werk gaan bij hun parasitaire insluiting is niet bekend.

IMKERSHOP 'HET BIJENHUIS'

Een imker met verstand
wordt bij Het Bijenhuis vaste klant

Voor snelle bestelservice

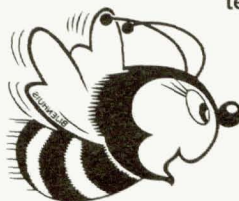
tel 0317 422 733

fax 0317 424 180

e-mail bijenhuis@vbbn.nl

Grintweg 273

6704 AP Wageningen

online winkelen bij www.vbbn.nl

bijen

BUITENLANDS

Een eenmalige driedubbele oproep

Ten eerste: de redactie van BIJEN zit verlegen om vertalers van artikelen die in buitenlandse (met name Engels-, Duits- en Franstalige) tijdschriften verschijnen en die ook de aandacht van onze 7000 abonnees verdienen. Bent u imker of in bijen geïnteresseerd én meertalig, dan roepen wij u op met ons contact op te nemen. Waar het min of meer wetenschappelijke artikelen betreft willen wij u vragen uw vertaling in een toegankelijk taalgebruik te gieten – het artikel te bewerken dus – zodat ook de praktische imker van het gebodene kan profiteren.

Ten tweede: imkers tref je in alle lagen van onze bevolking aan en Hollanders tref je overal ter wereld aan. Daar bevinden zich ongetwijfeld ook imkers onder. Die willen wij vragen hun ervaringen met bijen in het

buitenland en hun kennis daaromtrent op grond van de bladen die daar verschijnen, met ons te delen.

Ten derde: omdat deze buitenlandse imkers waarschijnlijk niet over ons blad BIJEN beschikken, vragen we degenen onder onze lezers die relaties hebben met deze imkers (familie, vrienden, kennissen) hen op de hoogte te stellen van deze oproep.

U kunt ons schrijven, bellen, faxen, mailen op de volgende wijze:

Maandblad BIJEN, t.a.v. mw. M. Canters, Postbus 90, 6720 AB Bennekom. Tel. 0317-42 24 22,

fax: 0317-42 41 80, E-mail: redactie@vbbn.nl

Wij horen graag van u. Bedankt op voorhand.

Redactie BIJEN